ACC. N:R M. 9383: 1-23.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne

Härad: Vemmenhög

Socken: Gårdslöv m. fl.

Upptecknat av: Ellida Ohlsson

Adress: nr: 5, Svenstorp, Skurup

Berättat av: olika personer

Upptecknings år: 1944.

Född år ..... i .....

Beskrivning av torp fr. början av 1800-talet. s. 1-8

Gamla åkerbruksredskap. s. 9-11.

Skorstenen. s. 12-13.

Läsanordningar. s. 12-14.

Logar,- lyset. s. 15-17.

Majstången s. 18.

Majsjungningen: s. 22.

S:t Hansört. s. 23.

Etn. f. l. III med teckn.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

ACC. N:R M. 9383:1.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

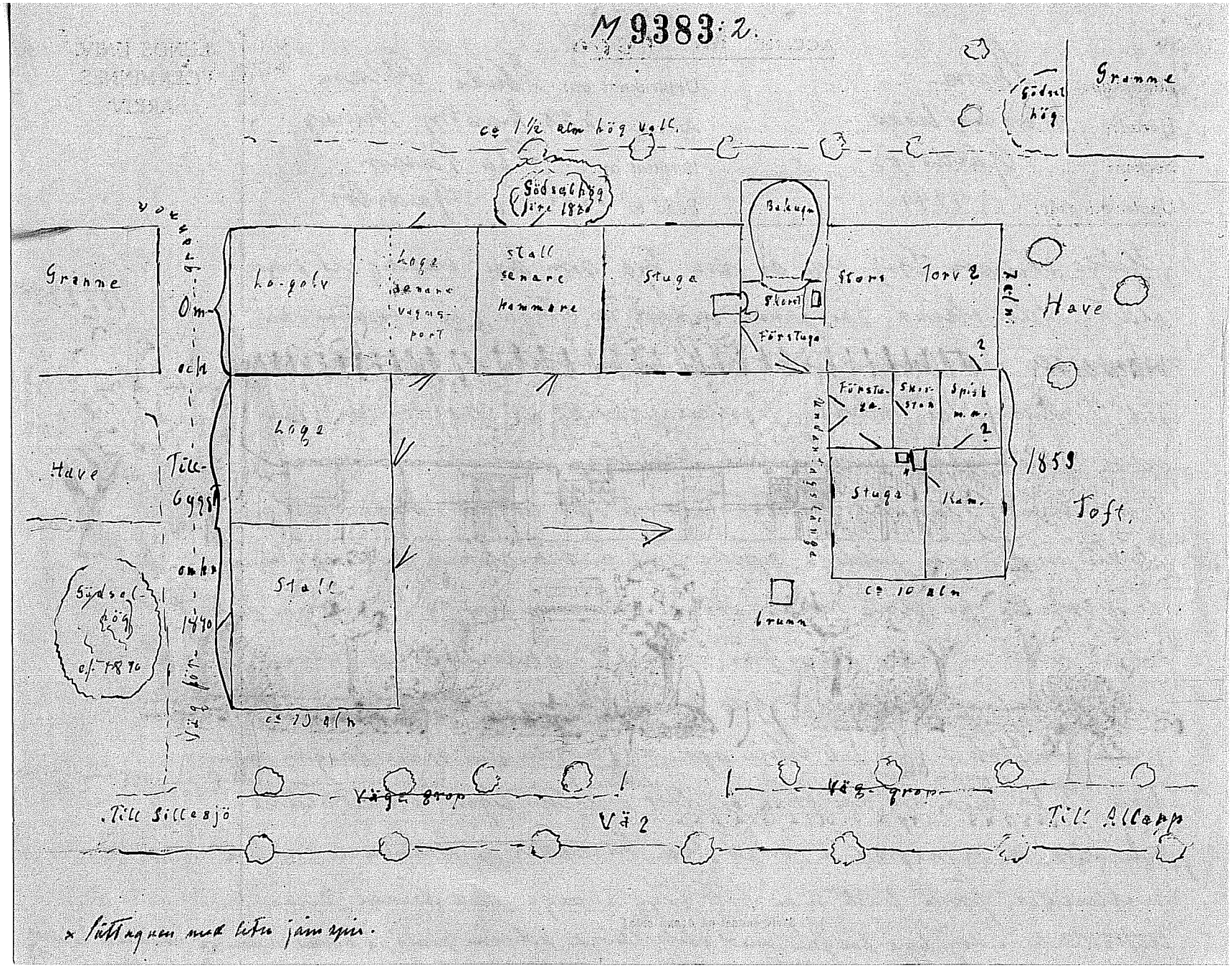
Landskap: Skåne
Härad: Wemmenhögs
Socken: Gärdslöv
Upptecknat av: Gösta Olsson
Adress: 225 Svenstorp Skurup
Berättat av: Ola Persson
Uppteckningsår: 1944
Född år 1855 i Gärdslöv

Helge Nilsson Ivg var av den typ som var vanligare i mig
ålder, älder okänd, där jamn endast en stuga i ett bestämt
skymne vid husets norra ända, ingen första d. kammare i äldre
tid. Tachningen på Taxhus i fögdepersjektiv då den annan blir
missvisande då marken lutade på vägen mot längan om väg
i en ränna i mycket forntägt mca ett rätt avgrop i vägen där ma
skulle förrätta även fuktighet synes i de med tröskorna fastnade i leran
I profilen på sista sidan. Någon jämnare finn på Tachningen då
det är oviss om sådan jamn från början 1853 gjordes den första tillbygg-
naden av mellantegelbrotad är Nils Jönsons Helge Nils föräldrar, i mel-
jorden skiftade i mer jämt stenar ägor mg byggdes den södra längan om
byn att In med mg dess fyra byggnader i delvis ligan. Av det återstå-
ende blev en byggnad i av stallen innehåller en kammare som även
möblerades, först lade man ett vägg i vägg med gården. Denna
flyttades då i den nya längan, med gårdsbyggn. på sin plats på andra sidan av grannens infart
väg

Skriv endast på denna sida!

C. B. GRANS EFTFR. LUND

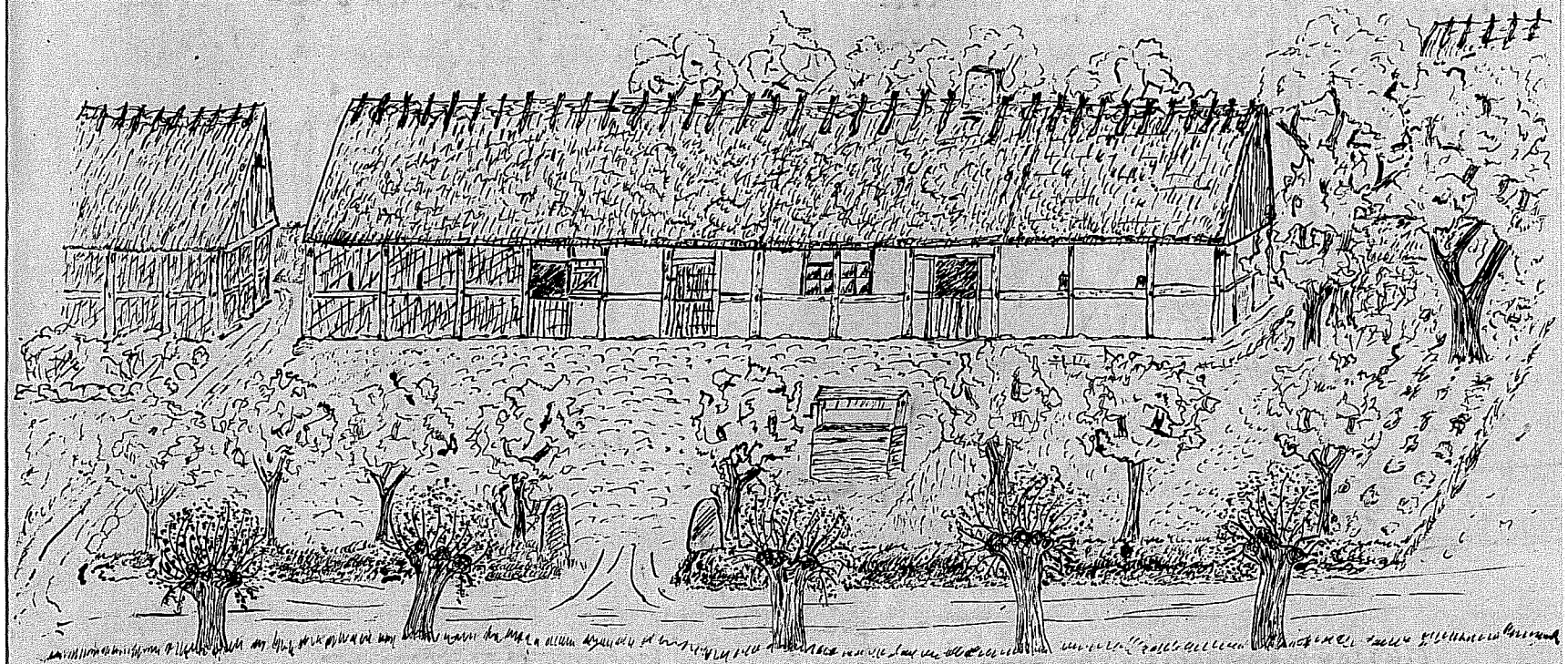
M 9383:2.

* Sättningen mark bättre jämn spis.

M. 9383:3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

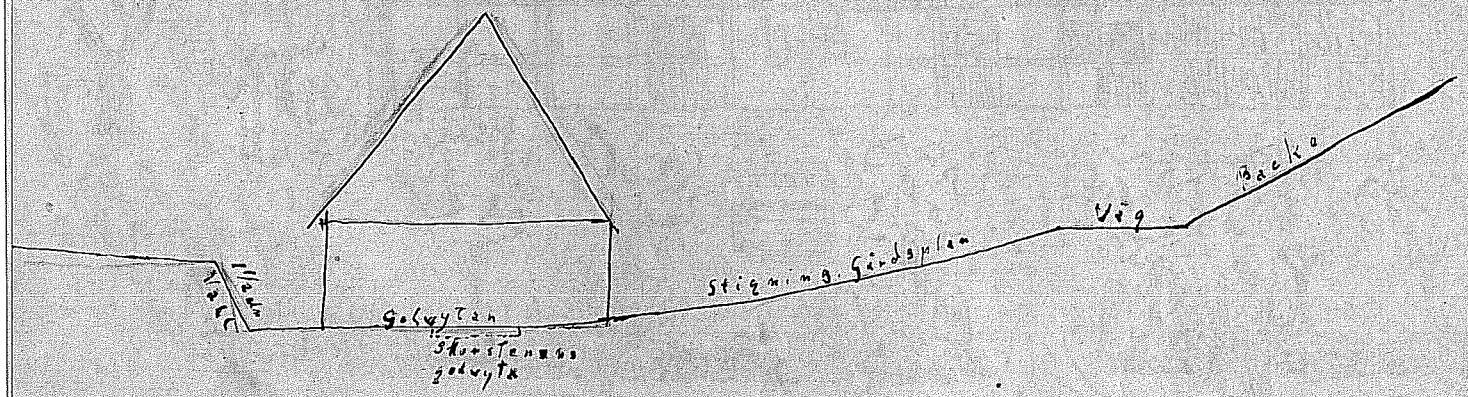

Helge Nilssons Torp å Sil(es)öräckan

före 1853.

Man Tänke sig gården sedd från bäcken, se nästa sida!

M. 9383:4

Hustomtens profil.

ACC. N:R M. 9383:5

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

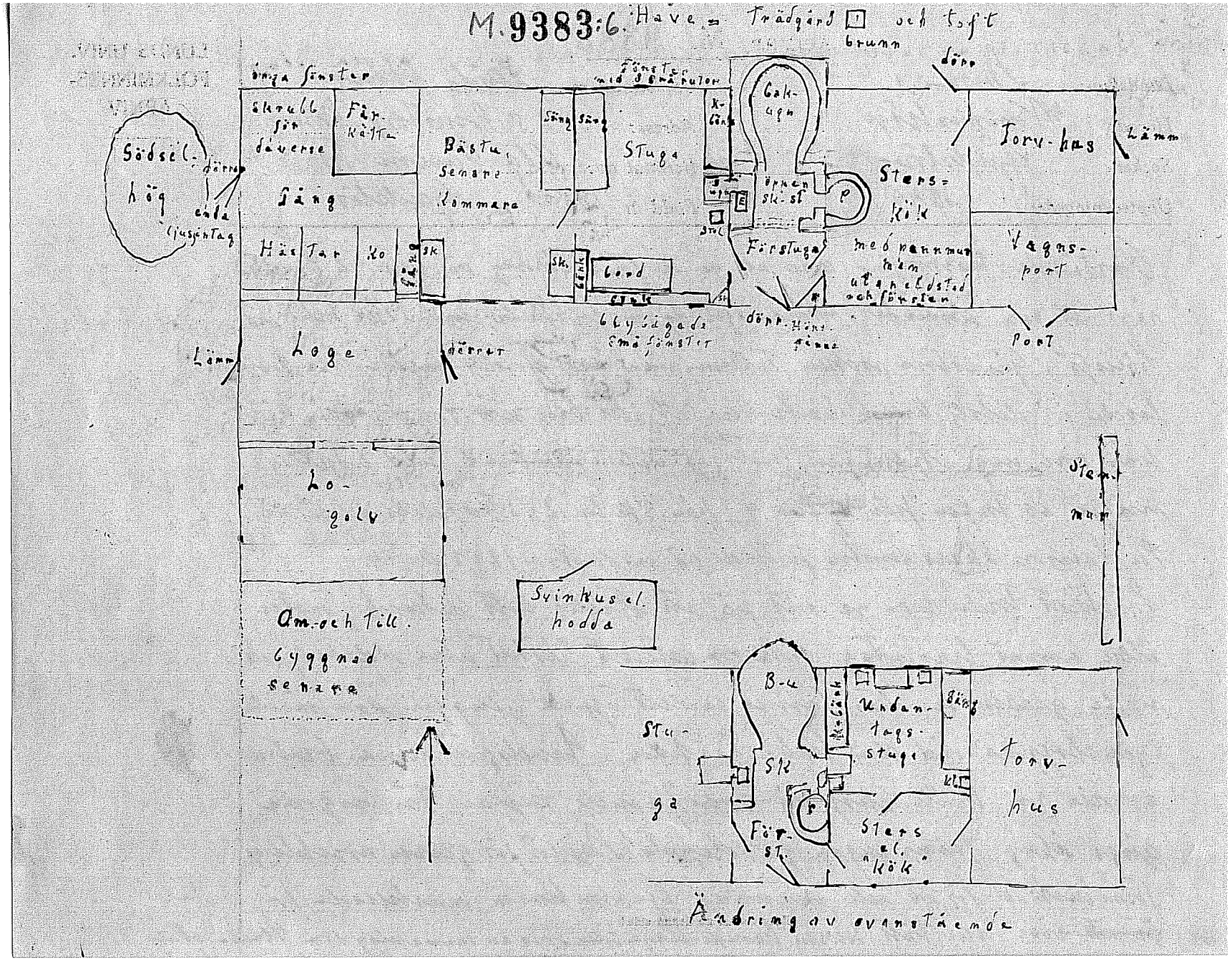
Landskap: Skåne
Härad: Vemmenhögs
Socken: Gårdstånga
Upptecknat av: Gösta Olsson
Adress: n:r 5 Sövestorp Skurup
Berättat av: Ola Persson
Upptecknings år: 1944
Född år 1855 i Gårdstånga

Omstående teckningar avse att ge en föreställning om hur de boplatser och byggnader som nämnes i skildringen av småfolkets liv under 1800-talet vid Silverån i Gårdstånga socken. Teckningarna äro gjorda medan Ola Persson levde i detalj kunde kontrollera att allt blev rätt som det var när han var ung. Skildringar införtjga dels i samband med upptagningen av Tropen från 12 Tim 8 (från 8½ Tim 12-13 Fad) dels också när Per Larsson i Kans kunsten flyttade på undantag 1853 eller 54.

Särskilt Trode man ge akt på att stallet helt saknade fönster eller annat öppningar liksom stersel, "kråket" utan eldstad, sakrade glasmålningar, där fanns endast öppna glugger som måste igenstoppas vid den kalla årstiden. Gavelspetsarna bestodo av ris som lades ihop av förgående höstar. Där längsta gingo ihop fanns ingen gavelspets. Skjulet för gasin användes förmiddag för att inte skymma. Gamla kunna marknada för

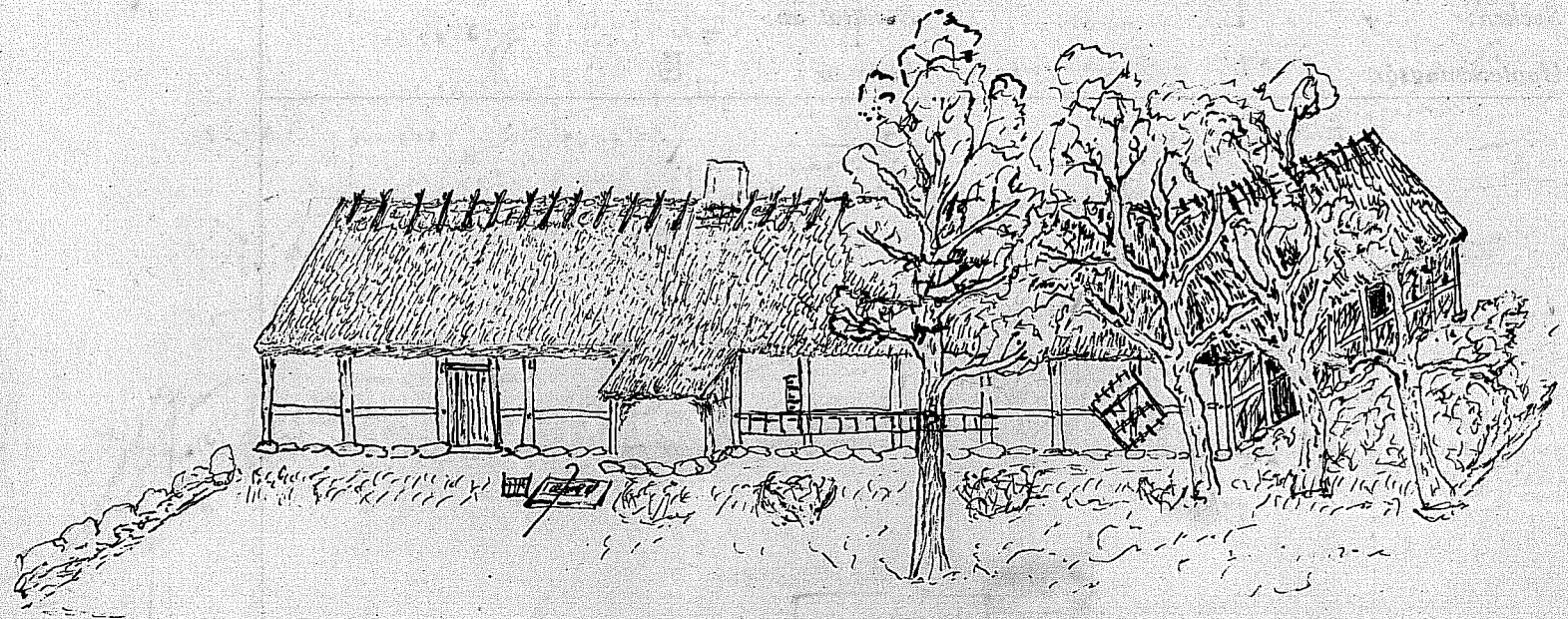
Skriv endast på denna sida!

KOPPARBERGS LUNDS

M. 9383:6. Have = Trädgård □ och tsft
brunn
Södsel.
hög
Lämm
Lämm
Lämm
Port
Port
Lämm
Lämm
Lämm

M. 9383:7.

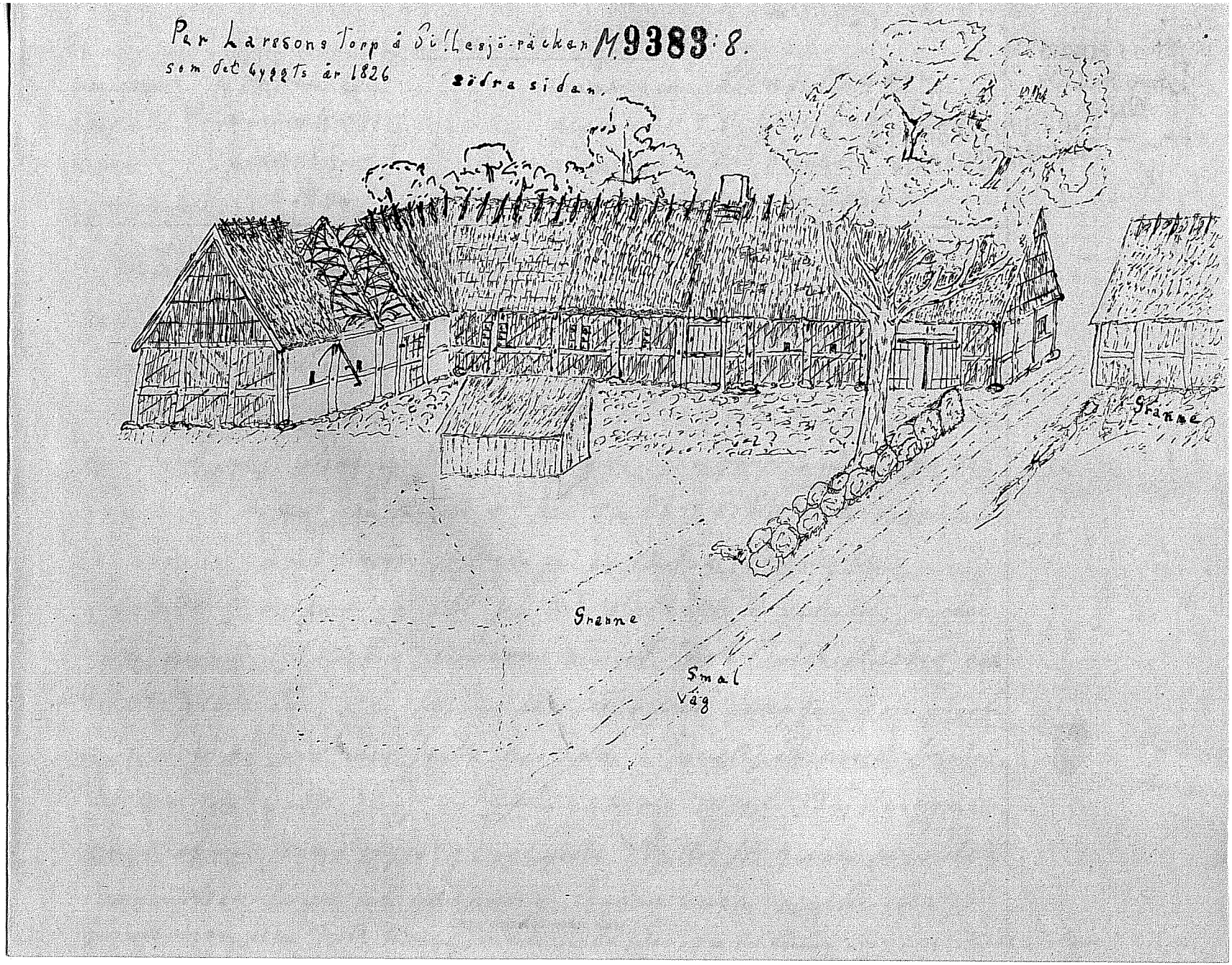
Baksidan av huset med bakugnsluta och "have", norra sidan

Gräns, stengärdsgård.

Per Larssons Torp å Sillesjö-räcken M 9383:8.

som det lyggts år 1826 södra sidan.

ACC. N:R M. 9383:9

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: Skåne
Härad: Wemmenhögs
Socken: Gärdstöv
Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Linda Olsson
Adress: u:o Svenstorp Skurup
Berättat av: Ola Persson
Född år 1855 i Gärdstöv

Hänädret var av vanlig typ av mitten vuxet hö med kärva lagd mellan ett par stappar i ändan av hilar i stället.

Träplogen i huvudsak lik ädret med hälar stått är i hälne men dessutom hade en bält av hö, fastsida i en i bältet löst instucken ändra stått som kunde tas ut användas mot dragarna eller att vända plogen med.

Den äldre jänplogen var låg i lägg skedet i kod då särskilt konstruerat drag. Träfurnan var helt av hö i kunde tas sönder, tas in för vinter även den. Trähälen helt av trä utom bilarna, Järnskenen, helt av järn i Ödesskjellan tala för sig själva. Det här avbildade redskapet är av den typ som var vanlig här på 1860-talet i det är svårt att uppgiva en tidpunkt för den första framgången. Hammeldraget är också av den typ som var vanlig vid denna tid då alla redskap bland måstallet. Gärdstöv äro helt av trä, allt i draget är av trä, skenor, naglar i klack, kedjan bodor av redskapet, tvärstången som tills skötsel på andra dagliga kan framkasan tas bara ung för sig själv.

Skriv endast på denna sida!

A.-B. GRAHNS BOKTR., LUND

M. 9383:10.

Fig I
Kärrdelar

Fig II Träplog

Fig III
Järnplog av äldre Typ

Fig IV
Trätrumla

Fig V a-b
Träklös

Fig VI
Ok och

Fig VII
Harv helt av Trä

Fig VIII a-b
Drag med väghelt av trä

Fig IX
Redskap för jordbrukar

Fig X
Rapskniv

Fig XI
Stenvagn med Lösstaggar framkärra

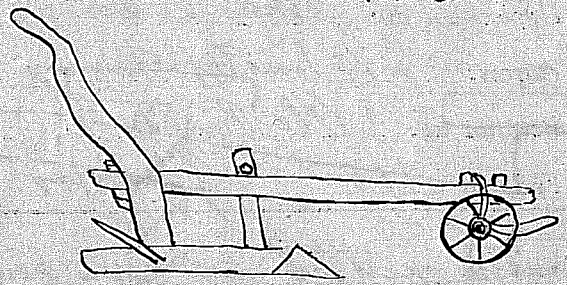

Fig I

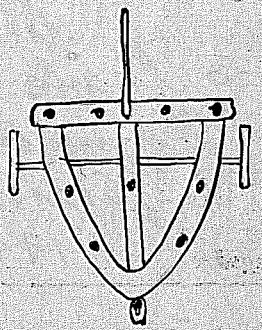

Fig V a

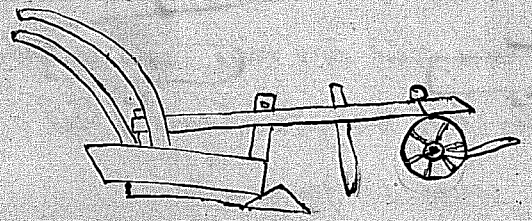
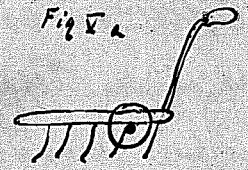

Fig II

b

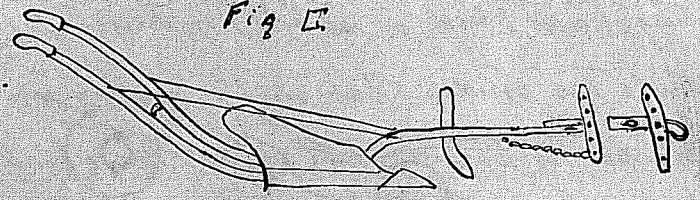

Fig III

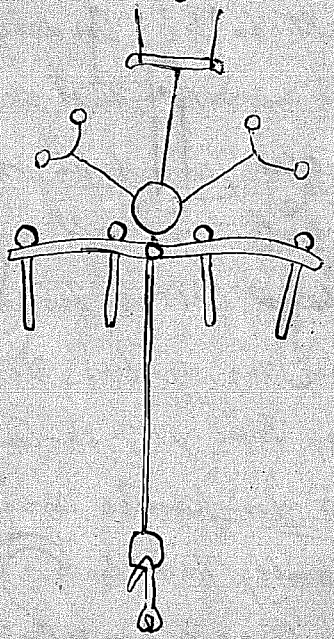

Fig VI

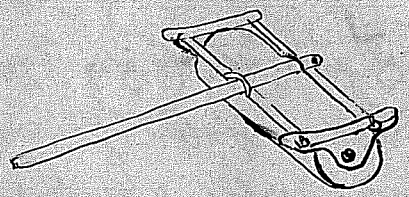

Fig IV

M. 9383:11.

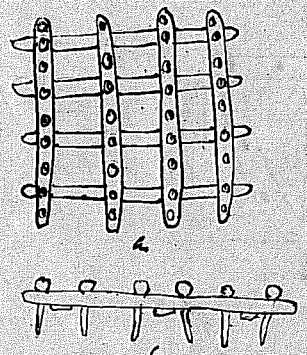

Fig VII

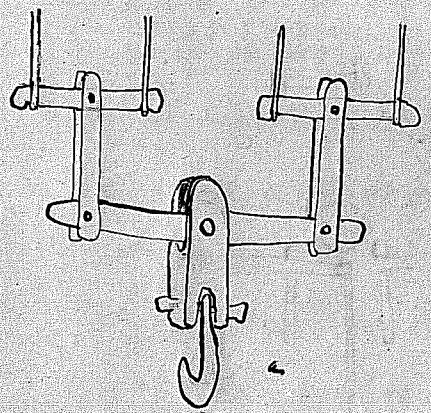

Fig VIII

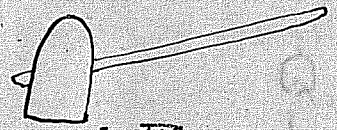

Fig IX

Fig X

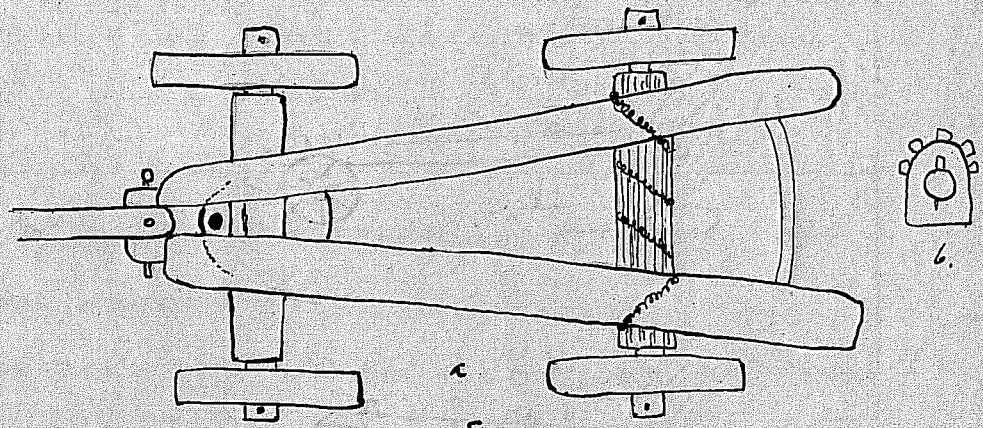
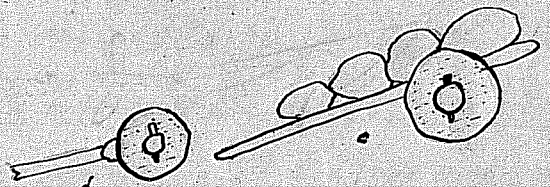
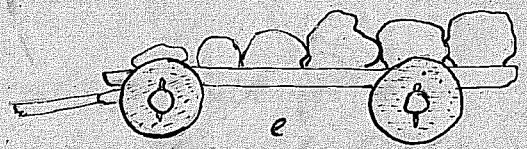

Fig XI

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9383 :12.

Landskap: Skåne
Härad: Wemmenhögs
Socken: Vella Vemmerlöv
Upptecknat av: Gunda Carlsson
Adress: Nr 5 Lomstorp Skurup
Berättat av: Signa i Ekstorpsgården
Född år 1899 i Skurup
Uppteckningsår: 1944

Skrattsen mundes av handslagen rätten
lertsten. Rakt jam jamn bakgrunden av rätten om bränder till
Tegel och ugnen bränder ut så åom den lera som utgjorde åm övre
Kullerstensfyllningen. Särat jammm om eldstad utgjordes
helt av kullersten i lera. Över leran smetades å jammmen
sockrad. Eldningen skedde i början mest i skära En låg mur-
ad av Vens höjd jamn de över ugnens övre kant vid väggen. Gröna
i skorstenen användes mycken stenrör eller järnrör för att skaffa större höjd
till kraft i Takås. Framför varje eldstad var åm av en flat sten.

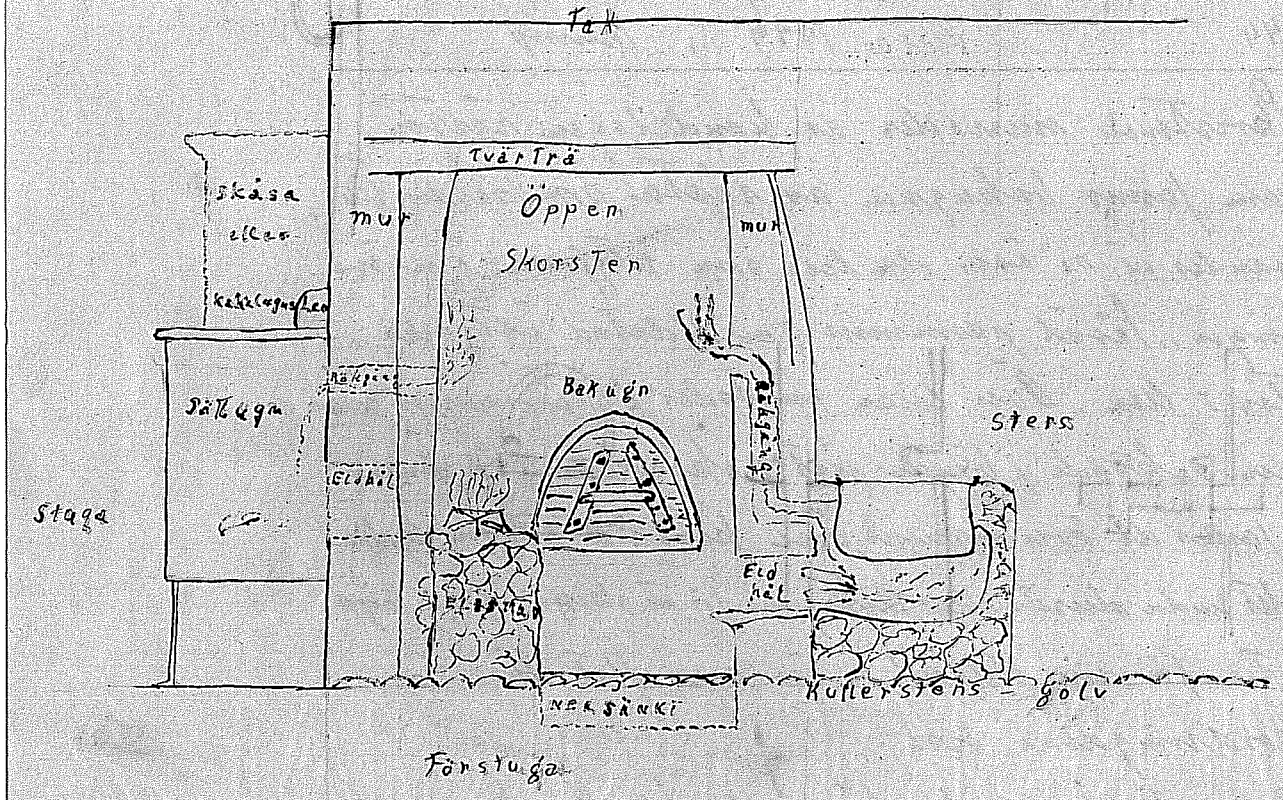
Läsanordningarna voro:

A Fig I II III IV vanlig innerdörrslås med klinka. B annan
lås anordning med klinka där man kunde låsa genom att använda
den ut klinkan, den nedre inåtgående delen av låset som verkade
på samma sätt som å de första Teckningarna. C Skodd skjutregel. D vänel.
skjut. E Hillebygel, en lås som användes för många olika ändamål åven om tvångslås

Skriv endast på denna sida!

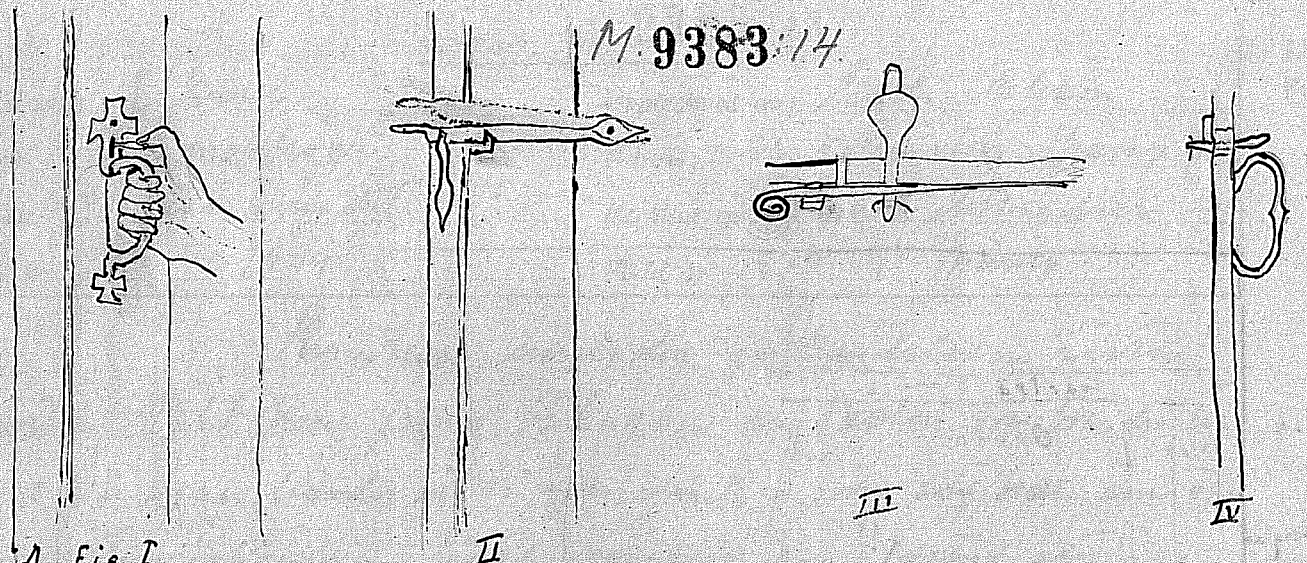
V-B GRAHNS BOKTR. LUND

M. 9383 : 13.

Skorsten med olika eldstäder som skiljer förstugan

M. 9383:14

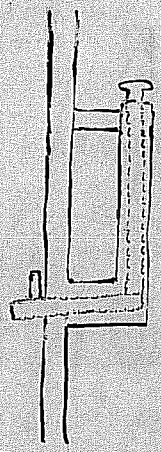

A Fig I

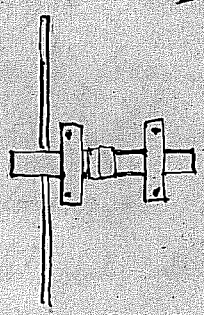
II

III

IV

B

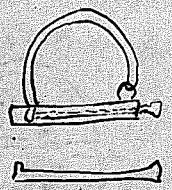
C

D I

D II

E

Lås anordningar.

Hasparn i medeltidsdörr.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9583:15.

ACC. N:R M.

LUNDS UNIV. FOLKMINNES-ARKIV

Landskap: ..... *Upptecknat av:* .....

Härad: ..... *Adress:* .....

Socken: ..... *Berättat av:* .....

Uppteckningsår: ..... *Född år* ..... *i* .....

Logar. Dessa förekomma äro ej tillämpliga å de små ställen som
skildras men väl å de större bondgårdar där ingassar även arbets-
ingarna hade icke behov av mer än en loge. Själva logen fig I a-b
är ofta blott så pass stor som minder ställen endast storleken varierar
Logpallen över logen å balkarna intill dörren å logens är lika så alla.
Å fig II visar a ogiftskis å "in-loen" b. vävstols förvaring
där man steg halmen från när nidan i redan tillbaka igen till den var kom.
c visar ärfts-loen vid jättestu där arbetarna förvarade halmen å fjärde
Å loftet visar fig I gammal typ av lampa som vanligt bestående med arbe-
Fig II - III blecklampor gjorda av fattiges blecksaker användes för han
numera även fattiga, varför bara så påfyllning å med vaxe av ljusvaxstöden
som dugde upp med en vax i reglades med en bit hätta. Dessa typer H
så olja. Typ B fig I a-b II a-b olika vanliga typen av fjärdskan
C. Spåsen i olika sätt att fästa den, vid vägg el. mantelnäs. D keglet så
kan lampa eller ljus. Ena nidan med spjäle av järn. I stället så gjuta i äldre tider kunnor av mässing

Skriv endast på denna sida!

A.-B. OHLSSONS BOKTR., LUND

M. 9383:16.

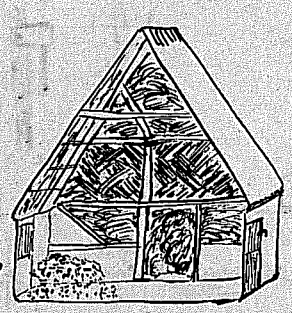

Fig I a

b

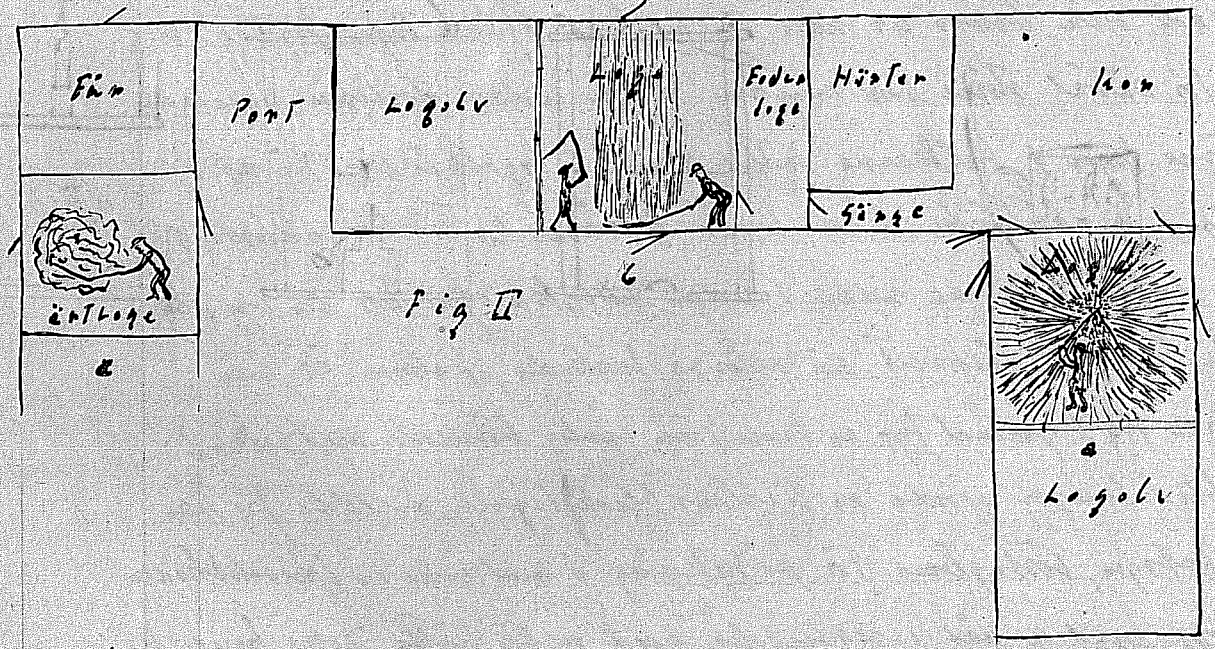

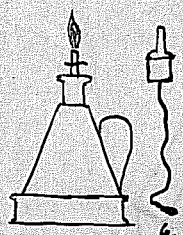
Fig II

Logar och träskning

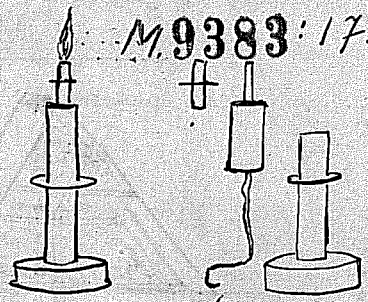
M 9383 : 17.

I

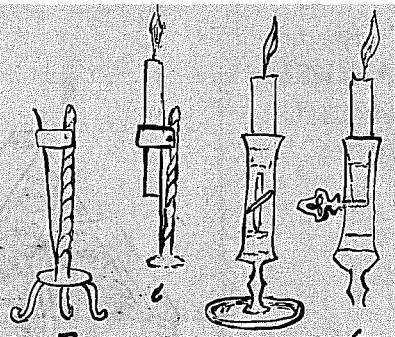

II a c

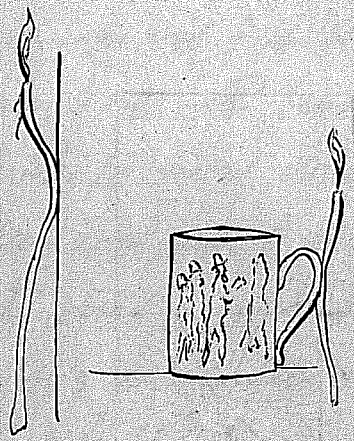
III c c

A

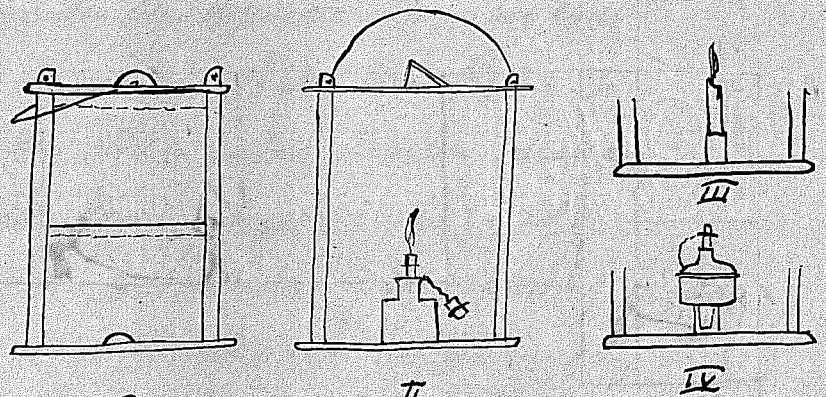

I c II c

B

C.

I II III IV

D

Lyset

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ACC. N:R M. 9383:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar å frågelista angående majstänger m. m.

1. Man kan åtminstone från 1870-talet bruket bli majstång vid herrgården å andra större gårdar, dock ej övervägande. Även vid fiskelägena restes majstång å "gästbacken".

2. Hur långt innan nämnda tid bruket funnits känner jag ej till. Gamska troligt är att bruket uppmuntrats av stångspersonerna som även de rest sig dansa.

3. Annat namn än majstång är ej känt.

4. Stången brukade nog vara den samma år från år då det var långa raka stänger som helst bladades med blommor i grönt i vaka tråd vars ej svenskt här så lätt åtkomliga.

5. Om något visst trädslag vet jag intet.

6. Så allmänt bruktligt att någon inbördes tävlan kunde kunna i fråga kan jag ej majstångsresandet å - bladandet var, men mig ansåg vant log att dessa stång var den ståtligaste.

7. Det var en stång i intet träd i något visst med

ACC. N:R M. 9383:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

avseende på kemproling o. d. är skärt i vecka från mandag
8. Maj stången hade tvättåar med kransar i girlanger
i alle ingångarna samlades ihop blommor o gröt o hjälp-
tes åt att klädda den i vedan röten den av drängarna.
Det var en glad tårdan där både händighet, påhittig-
het i flyckta kom fram. Material till klädseln hem-
da, där det var skralt med blomsterflicken, vålla en del
bry, man hade ej tillgång till bio o. d. annat än i
trädgården i den fick man ej utan vidare plundra
utan dåra tillstånd att taga lite här i lite där ofta
ganska långt borta, var o en var rädd om sitt, annat
var det råd hängardarna där pojken i vecks fanns att
tillgå.
2. Man grävde ett hål intill stångens nedre ända i
Cåt den gicks ner i tog så i med grenade kaplar
för att få den att stå upprätt, rätt skulle den stå annars
blev man skrattad åt.
10. Två församlades veg stången till vasta å då vecks

ACC. N:R M. 9383:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sökades. Å gårdarna med skog var det samma samma. En konstående anvisad majstång fick tämligen sällan stå kvar i skräpa vid gårdarna.

11. Några stöldet kan jag inte höra om, då naturligt att sådant kunde komma i fråga har jag ej att berätta, men man kunde dock känna att man snappade åt sig material till eldbrän där man kunde komma åt, om man t.ex. av oginnet blivit nekad.

12. Bruket av majstången kan nog aldrig helt upphört. Å somliga gårdar var man angelägen om att bevara de bruk som fått något av traditionen över sig i sedan var det t.ex. ungdomsföreningarna som visat sig måna om att bevara bruket.

13. Något omärkbart nog de andliga rörelserna till att redan avtog skaffa kungörelsen många, det ansågo gamla säkert av de vidskepelse som en dans kring en avgud, i synnerhet i särskild grad. Något motstånd till resandet av majstång från prästerna i allmänhet

ACC. N:R M. 9383:21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kommer jag ej till, svarade han jag att åtta de vid hus-
gårdarna var med i säg på. Annet var det naturligt
vis med de första som voro uppbjudna till bröllopsen
de predikade fördenskull över alla vanliga regler
i såtillvägagångssättet. Något om kvällen
därpå att man redde majstång som jag inte kände
mig, då skulle det vara därpå att de plundrat någon
bondes trädgård på grund där ägaren ansåg hela till-
tälningen för något ont och onödigt.
14. Där mig dem bröllop skrev, bryar i gården, i enades
kunde resas majstång, men om så var förhållandet,
vad är mig inte bekant, så fick icke det vara
utanför staden, ty, vanligtvis skulle man på det gröna
inne i staden, det var inte lika som gick åt. Stadsung-
domen kunde däremot hjärtligt gärna att få vara
med när majstång reste å dansa kring dessa när de
kom ut att fira bröllopsmåltid på landet, under 1830 talet
Det förefaller att ha varit en upplevelse för dem.

ACC. N:R M. 9383:22.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15 Maj Trad känner jag ej Till.

16 Valborgs mässoafton gick byns drängar omkring i gårdarna å sjöng majvisan, satte en kvist i halmtaket å fick i gengäld en sup å ägg, i sin medförda korg, varpå man sedan kalasade under den påföljande festen.

Sången som på början var en bön å önskan om god äring å hade omkvädet: "Hör det o ni bedja" å "Vår oss allom nådig Gud med grädje" den "Glädd oss Gud med en så ljuslig sommar" men senare ändrades till "Maj är välkommen å Sommarn är ljuslig för ingdomen". I stora kör omkring sjunga ännu på 1860-70 talet det religiösa omkvädet å sedan dessa tog man upp med det nyare omkvädet.

Vi på vår var majsjungandet en vacker å stämningsfull sed men det fanns ett men, på flera sujor sjöngas nu fick desto mindre av andakt blev det med sången å ju mera blev det mest skrål. Alla gav lekat något av sitt

ACC. N:R M. 9383:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för annat så för att man skulle slippa höra den skitte stygn
å bli nedskrägen (utskämd) bland folk. I den stad det namn-
lägan: "så ligg ja, ja ligg den lade stad i kyrkan i mus di
asa di ud", i det var ju i högsta grad nedsättande om den
skulle komma att uppleta sängen i stället för: å sov
ja sov de ska I ha för gåvan den va garaska bra", det
fanns i en tät by alltså de som hyrande.
14. Stumm en oak som kanske var det viktigaste när
det gällde lövande = majande här i orten midsommar-
afton, då man satte in gröna kvistar i sommig kraft
annu djupare Tradition än majstången, då det gäller
de enskilda husbålen. I samband med detta majande
satte man en "Lan-Hans-mita" (Sedan Telephinn Geraffinn Telefinn?)
en sedum liknande köttig växt i stugans fjälke, en för
varje husbålsmedlem för att se vem som kom att leva
längst. Den vars växt först vissnade ner kom att dö
först. Den köttiga växten kunde leva länge, se ut att
vissna i åtta veckor upp, så det var ganska spännande.